

ΚΥΡΙΕ ΚΑΙ ΔΕΣΠΟΤΑ
τῆς ζωῆς μου...

ΜΑΚΑΡΙΟΥ
Ἐπισκόπου Χριστουπόλεως

ΚΥΡΙΕ ΚΑΙ ΔΕΣΠΟΤΑ
τῆς ζωῆς μου...

ΚΕΙΜΕΝΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΕΓΡΗΓΟΡΣΗΣ

Ἐπιμέλεια ἔκδοσης:
Βασίλης Ἀργυριάδης

Ἐν πλω

© Θεοφιλ. Ἐπίσκ. Χριστουπόλεως Μακάριος Γρινιεζάκης
& Ἐκδόσεις Ἐν πλῶ
Κολοκοτρώνη 49, Ἀθήνα 105 60
Τηλ.: 210 3226343 - Fax: 210 3221238
e-mail: info@enploeditions.gr
www.enploeditions.gr
facebook.com/enploeditions.gr

Α΄ ἔκδοση: Μάρτιος 2016

ISBN: 978-960-9550-73-4

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος
Σεβ. Μητροπολίτου Ταλλίνης
καί πάσης Ἑσθονίας κ. κ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ
9

Βίος Ὁσίου Ἐφραίμ τοῦ Σύρου
19

Προετοιμασία τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς
25

Κύριε καί Δέσποτα τῆς ζωῆς μου
39

Πνεῦμα ἀργίας... μή μοι δῶς
51

Πνεῦμα περιεργείας.... μή μοι δῶς
61

Πνεῦμα φιλαρχίας.... μή μοι δῶς
71

Πνεῦμα ἀργολογίας.... μή μοι δῶς
79

Πνεῦμα σωφροσύνης... χάρισαί μοι τῷ σῶ δούλω
87

Πνεῦμα ταπεινοφροσύνης...
χάρισαί μοι τῷ σῶ δούλω
97

Πνεῦμα ὑπομονῆς... χάρισαί μοι τῷ σῶ δούλω
107

Πνεῦμα ἀγάπης... χάρισαί μοι τῷ σῶ δούλω
117

Δώρησαί μοι τοῦ ὄρα̃ν τά ἐμά πταίσματα
καί μή κατακρίνειν τόν ἀδελφόν μου
125

Ὅτι εὐλογητός εἶ εἰς τούς αἰῶνας τῶν αἰώνων
133

Σημειώσεις
137

Βιβλιογραφία
149

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου
Ταλλίνης καί πάσης Ἑσθονίας κ.κ. Στεφάνου

Μέ αἰσθήματα ἀπύθμενης καί ἀπροσμέτρητης χαρᾶς δέχτηκα νά προλογίσω τό βιβλίο αὐτό, τό ὁποῖο ἀποτελεῖ τήν πρώτη συγγραφική ἀπόπειρα τοῦ ἀγαπημένου ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ μου, Ἐπισκόπου Χριστουπόλεως κ. Μακαρίου, μετά τήν ἔλευσή του στήν Ἑσθονία.

Ἡ ἔκδοση αὐτοῦ τοῦ βιβλίου συμπίπτει χρονικά μέ τήν ἔναρξη τοῦ Τριωδίου, μέ τό ὁποῖο ἐγκαινιάζεται μία ἰδιαίτερος σημαντική περίοδος, κατά τήν ὁποία ἀνατινάσσονται καί ἐκπορθῶνται τά τεῖχη τῶν παθῶν μέ τήν ἄσκησι, τήν ταπείνωσι καί τήν πίστι. Ἡ ἄσκησι αὐτή ἐκπορεύεται ἐξάπαντος ἀπό τήν χαρά τῆς Ἀναστάσεως, ἀπελευθερώνει τήν καρδιά ἀπό τήν ἐπιθυμία τῶν μεγάλων πειρασμῶν, ὅπως εἶναι ἡ λαιμαργία, ἡ ἀπληστία, ὁ διεστραμμένος αἰσθησιασμός καί δημιουργεῖ μίαν ἄλλη ἐπιθυμία ἢ μάλλον «ἡ ἴδια ἡ ἐπιθυμία μεταβάλλεται σέ ἄλλη» ἀπό τήν λυτρωτική παρέμβασι τῆς ἀγάπης.

Ἡ «ἀλλοιωμένη ἐπιθυμία», εἶναι ἡ ἐπιθυμία τοῦ Θεοῦ, καί εἶναι αὐτή πού μᾶς ἀπελευθερώνει ἀπό τίς πολλές μας ἀνάγκες. Τέτοιες ἀνάγκες πού δημιουργοῦνται ἀπό τήν ἐπιρροή τοῦ διαβόλου, ὅπως εἶναι ἡ ἀδιακρισία, ἡ δίψα γιά ἐξουσία, ἡ μάταιη λογική καί οἱ λόγοι χωρίς ἀντίκρισμα...

Αὐτὴ ἡ «ἀλλοιωμένη ἐπιθυμία», εἶναι ἡ «ἐπιθυμία τοῦ Θεοῦ», ὁ ὁποῖος εἶναι ὁ Κύριος τῆς Ζωῆς, ὁ «Κύριος τῆς δικῆς μου ζωῆς», ἐπειδὴ Αὐτός εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς. Ἐπειδὴ εἶναι ὁ μόνος, ὁ ὁποῖος δωρίζει καὶ συγχωρεῖ, ὁ ὁποῖος παρέχει ἀκατάπαυστα καὶ πληθωρικά, ἓνα ἀνακαινισμένο μέλλον: «Πορεύου, καὶ μηκέτι ἀμάρτανε!». Ἡ σχέση μας μαζί Του δέν εἶναι, λοιπόν, μία σχέση ὑποτακτική, ἀλλὰ μία σχέση ἐμπιστοσύνης: Μόνο Αὐτός μπορεῖ νά δώσει πνοή στήν ἐλευθερία μας καὶ μόνο Αὐτός μπορεῖ νά μεταμορφώσει σέ ἀναζωογονητικὴ ἀνάσα τό σκοτεινὸ πάθος τῆς ζωῆς μας. Μόνο Αὐτός μπορεῖ νά δώσει νόημα στή ζωὴ μας, κυρίως καὶ πρωτίστως σέ στιγμὲς πού αὐτὸ τό νόημα μᾶς διαφεύγει. «Δεῦτε πρὸς μέ πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς» (Ματθ. 11, 28). Ὁ Κύριος δέν ἔχει κουραστεῖ νά τό ἐπαναλαμβάνει.

Δέν ὑπάρχει, ἐπομένως, τίποτε πιό ἐκπληκτικὸ ἀπὸ τὴν προσευχὴ τοῦ Ἁγίου Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, στήν ὁποία ὁ Θεὸς χαρακτηρίζεται ὡς «Κύριος καὶ Δεσπότης τῆς ζωῆς μας». Δέν εἶναι ἓνας τύραννος, ἀλλὰ ἓνας ὑπηρέτης στό πρόσωπο τοῦ ἐνσαρκωμένου Υἱοῦ Του, ὁ ὁποῖος γεννήθηκε σέ ἓνα στάβλο στή Βηθλεέμ, δολοφονήθηκε στόν σταυρό ἀπὸ τὴν σκληρὴν μας ἐλευθερία καὶ ἀναστήθηκε. Ὡστόσο, ἀποκαλύπτεται μόνο σέ ἐκείνους πού τὸν ἀγαποῦν, «ὥσπερ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἤλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ

δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντί πολλῶν», καθὼς διαβάζουμε στὸ κατὰ Ματθαῖον (20, 28).

Αὐτός εἶναι καὶ ὁ λόγος πού ἡ προσευχή τοῦ Ἁγίου Ἐφραίμ κατακλείει τίς ἀκολουθίες τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Σκοπὸς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι νά ἀκοῦμε τὴν προσευχή αὐτὴ πού δίνει ἓνα ἐρέθισμα πνευματικό καὶ ἔτσι δέν θά ὑποπίπτουμε στὸ ἀτόπημα τῆς ραθυμίας, ἡ ὁποία συνεπάγεται τὴν λήθη. Ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο ἡ νηστεία συνδέεται ἄρρηκτα μέ τὴν Τεσσαρακοστὴ εἶναι νά θυμόμαστε τὸν Θεό καὶ τὴν Δημιουργία Του. Ἐπιπλέον δέ, νά μὴν ξεχνᾶμε, ὅτι, σέ ἀντίθεση μέ ὅλα τὰ κριτήριά μας σχετικὰ μέ τὴν χρησιμότητα, τὴν ἀποδοτικότητα καὶ τίς ἀξίες πού κυριαρχοῦν στὸν κόσμο αὐτό, τὰ πάντα ἐδράζονται καὶ ἐκπηγάζουν ἀπὸ τὸ μυστήριο τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ μυστήριο πού περικλείεται μέσα μας.

Θά πρέπει νά «νηστεύουμε ἀπὸ κάθε κακό», νά «νηστεύουμε ἀπὸ τὰ πάθη», ἀναφέρει ἡ Θεία Λειτουργία. Πρόκειται γιὰ νηστεία ἀπὸ τὴν κοσμικὴ ἐξουσία καὶ τὴν ἀνθρώπινη δόξα, νηστεία ἀπὸ κάθε πνεῦμα κυριαρχίας, τὸ ὁποῖο εἶναι «ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ θεμέλιό τῆς ἐκπτώσεως», ὅπως χαρακτηριστικὰ σημειώνει ὁ Γρηγόριος Νύσσης. Νηστεία ἀπὸ κάθε χρῆση τῆς γλώσσας πού καθιστᾷ τὴν τελευταία ὄργανο ἐξουσίας καὶ κέρδους. Νηστεία ἀπὸ ἤχους, εἰκόνες καὶ ἐντυπώσεις, οἱ ὁποῖες δέν σταματοῦν νά μᾶς ἀπειλοῦν συνεχῶς μέσα στὸν ὀπτικοακουστικό πολιτισμὸ μας.

Ἐπίσης, νηστεία ἀπό τήν κατάκριση, σύμφωνα μέ τήν προτροπή τοῦ Ἰσαάκ τοῦ Σύρου: «Παράδωσε τόν ἑαυτό σου στήν συκοφαντία, ἀλλά ἐσύ μήν συκοφαντεῖς... Ἐπλῶσε τόν μανδύα σου ἐπάνω σέ αὐτόν πού ὑποπίπτει στήν ἀμαρτία καί κάλυψε τον. Καί ἂν δέν μπορεῖς νά ἀναλάβεις στούς ὤμους σου καί νά δεχτεῖς ἀντ' αὐτοῦ τήν τιμωρία καί τήν ντροπή, μήν τόν ἐπιβαρύνεις».

Αὐτό τό βιβλίο εἶναι ιδιαίτερα πολύτιμο, ἐπειδὴ μᾶς εἰσάγει ἤδη –ἐνόψει τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Ἑβδομάδας– στήν ὑπαρκτική δυναμική τῆς «προσημονῆς τοῦ Νυμφίου». Ἡ προσευχή τοῦ Ἁγίου Ἐφραίμ συνιστᾷ προτροπή γιά νηστεία τόσο σέ σωματικό-ὕλικό ὅσο καί σέ πνευματικό ἐπίπεδο, καθὼς ἐπίσης καί γιά νηστεία «νοημοσύνης», ἀφοῦ θά πρέπει νά προσαρμοστοῦμε στίς σύγχρονες πολιτισμικές συνθῆκες. Καί αὐτό, γιά νά τονιστεῖ ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος νηστεύει ἀναλαμβάνει στούς ὤμους του τόν ταπεινωμένο Χριστό προκειμένου νά δυνηθεῖ νά ἐνδυθεῖ συνειδητά τόν δοξασμένο Χριστό, ὅταν ἔλθει ἡ ὥρα τῆς πασχάλιας, τῆς εὐχαριστιακῆς χαρᾶς.

Τέλος, ἡ προσευχή τοῦ Ἁγίου Ἐφραίμ, ὡς στάση καθολική, μᾶς καθιστᾷ ἀνοιχτούς στό ἄπειρο τῆς ὑπαρξῆς κάθε πλάσματος. Γιά τόν λόγο αὐτό τείνει νά ἀποκαταστήσει τήν τάξη στίς σχέσεις μας, ὄχι μόνον σέ σχέση μέ καθέναν ἀπό τούς ὁμοειδεῖς μας, ἀλλά καί μέ τή φύση πού μᾶς περιβάλλει, προκαλώντας καί

ένσταλάζοντας μέσα μας μίαν αληθινή μετάνοια.

Υπάρχει και κάτι ακόμα: η επιμονή στην προσταγή της «αγάπης», στο τέλος της δεύτερης φράσης αυτής της προσευχής. Η νηστεία που παρακολουθούμε να διενεργείται κατά τη διάρκεια της Τεσσαρακοστής, δέν μπορεί να ολοκληρωθεί χωρίς την αγάπη προς τον πλησίον, την οποία μοιραζόμαστε με τους φτωχούς και τους αποκλεισμένους, αφενός μόν σέ περιπτώσεις κατά τίς όποιες, μέσω μιᾶς ἐθελοντικῆς ἐργασίας, μπορούμε νά κατανοήσουμε τήν σαρκική πείνα τῶν ἄλλων, ἔστω καί ἐάν ἡ ἐμπειρία τῆς πείνας εἶναι περιορισμένη· ἀφετέρου δέ, ὅταν τίθεται ζήτημα ἐπαρκοῦς διατροφῆς, ἀξιοπρέπειας, δηλαδή, ζήτημα ἐλευθερίας σέ οἰκίες ἄλλων ἀνθρώπων. Ἡ διάρθρωση τῆς παραβολῆς τῆς τελευταίας Κρίσεως (Ματθ. 25, 31-46) προβάλλει στό πρόσωπο τοῦ πεινασμένου, τοῦ ξένου, τοῦ ἔπηλου, τοῦ ἀρρώστου ἢ τοῦ κρατουμένου, τήν σχεδόν μυστηριακή παρουσία τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐπιπροσθέτως, δέν μπορούμε νά παραβλέψουμε τό γεγονός ὅτι ὁ περιορισμός τῶν ἀναγκῶν στίς οἰκογενειακές ἐστίες καί ἡ νομή πρὸς ὄφελος τῶν ἄλλων δεσπόζει σήμερα παγκοσμίως· πῶς νά μὴν ἀποδεχτεῖ αὐτή τήν πρόσκληση τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου, ὅταν ὁ τελευταῖος διακηρύττει ὅτι «ἐάν θέλουμε νά ὁμοιωθοῦμε πρὸς τόν Θεό, καλούμαστε νά μιμούμαστε τό ἔλεος..., τήν καλοσύνη, τήν συμπόνια, καί τήν αγάπη Του· νά, λοιπόν, σέ τί συνίσταται ἡ φύση καί τό ἔργο τοῦ Θεοῦ»

(40η Ὁμιλία στό κατά Ἰωάννην Εὐαγγέλιο)!

Ἡ προσευχή τοῦ Ἁγίου Ἐφραίμ περιγράφει ἐπαρκῶς σέ τί συνίσταται ἡ ἄσκησις: νηστεύουμε καί ἀπέχουμε ὄχι μόνο ἀπό τήν τροφή τοῦ σώματος, ἀλλά καί ἀπό τήν ἐκτροπή τῆς ψυχῆς, ἀπό τά «πάθη», ἀπό τήν ἐπιθυμία τῆς ἐπικυριαρχίας καί τῆς καταδίκης τῶν ἄλλων. Παρ' ὅλα αὐτά, διαβιώνουμε σήμερα στά πλαίσια ἐνός πολιτισμοῦ πού φαίνεται νά καταρρέει καί ὡς ἀπόρροια αὐτῆς τῆς κατάρρευσης παρατηρεῖται μεγάλη πείνα: πείνα γιά νόημα, ψωμί, ἀξιοπρέπεια. Τό ὕφασμα τῆς ὑπαρξῆς εἶναι ὄχι μόνο ζαρωμένο, ἀλλά καί σκισμένο. Καί ὡς ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆςσχάσης ἐπέρχεται τό τίποτα, ὁ μηδενισμός.

Ἰπό τίς παροῦσες συνθήκες, εἶναι δύσκολο νά συγκεντρωθοῦμε ἐπί τό αὐτό. Ἡ ἐπιθυμία γιά προσευχή θάπτεται κάτω ἀπό τόσες ἄλλες ἐπιθυμίες, τόσες πολλές ἀνάγκες. Ὡς ἐκ τούτου, ὅποιαδήποτε μέθοδος ἐπιλέγεται, προκειμένου νά τεθεῖ στήν ὑπηρεσία τῆς προσευχῆς, πρέπει πρωτίστως νά ἀποσκοπεῖ στήν ἀπαλλαγή τῆς καρδιάς τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τήν διαστρωμάτωση τῶν ἐπιθυμιῶν τῆς καί τούς μάταιους περισπασμούς τῆς. Ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου χρειάζεται πραγματική θεραπεία, ἐάν ἐπιθυμεῖ νά προλάβει τόν μηδενισμό τῆς σύγχρονης ἐποχῆς, πού ἀποτελεῖ τόν θεόσταλτο τόπο, στόν ὁποῖο ἀναγγέλλεται ἡ εἶδησις τῆς Ἀναστάσεως.

Ἡ προσευχή τοῦ Ἁγίου Ἐφραίμ μᾶς παρακινεῖ νά

ἀπομακρυνθοῦμε ἀπό τόν κίνδυνο νά παραμείνουμε ἐπιφανειακοί. Ἀκόμα καλύτερα, μᾶς προτρέπει ἐπίμονα νά ἐπανεύρουμε αὐτό πού πραγματικά εἴμαστε βαθιά μέσα μας. Μέ μία λέξη, μᾶς ὑπενθυμίζει διαρκῶς ὅτι πρέπει πρῶτα νά γίνουμε φτωχοί, ταπεινά ἀνοιχτοί στήν δύναμη τῆς χάριτος.

Ταλλίνη 4 Φεβρουαρίου 2016
† ὁ Ταλλίνης καί πάσης Ἑσθονίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Στόν Προκαθήμενο
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑσθονίας
Μητροπολίτη Στέφανο
μέ ὄλη μου τήν ἀγάπη,
τό σεβασμό καί τήν εὐγνωμοσύνη,
ὄχι τόσο γι' αὐτά πού κάνει
στό χῶρο τῆς Ἐκκλησίας
ἀλλά περισσότερο γι' αὐτό πού εἶναι
ὡς ἄνθρωπος καί ὡς Ἐπίσκοπος.

† Ὁ Χριστουπόλεως Μακάριος

ΒΙΟΣ ΟΣΙΟΥ ΕΦΡΑΙΜ ΤΟΥ ΣΥΡΟΥ

*Ῥεῖθρον ἄυλον, ἐν τῇ ψυχῇ σου,
τὸν ζώηρουτον, πλουτήσας φόβον,
κατανύξεως κρατήρ ἀναδέδειξαι,
ὄθεν ἡμᾶς πρὸς ἡθῶν τελειότητα,
τοῖς ἱεροῖς σου ῥυθμίζεις διδάγμασιν.
Ἐφραὶμ Ὅσιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἰκέτευε,
δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.*

Ἀπολυτίκιον Ὁσίου Ἐφραὶμ

Ο Ὁσίου Ἐφραὶμ* ἦταν Σύρος στό γένος. Εἰκά-
ζεται πῶς γεννήθηκε στή Νίσιβη τῆς Μεσοπο-
ταμίας τό 306 μ.Χ. Ἦκμασε ἐπί Μεγάλου Κωνσταντί-
νου (324-337), Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου (361-363)

* Γιά τόν Βίο τοῦ Ὁσίου Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου βλέπε: α) Ὁσίου πατρός ἡμῶν Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου, «Συναξαριστής τῶν Δώδεκα Μηνῶν τοῦ Ἐνιαυτοῦ», Ἐκδόσεις Ὁρθόδοξη Κυψέλη, Θεσσαλονίκη 2003, β) «Ὁ Μέγας Συναξαριστής τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας», Τόμος Α', Ἐκδόσεις Ματθαίου Λαγγή, 6η Ἔκδοση, Ἀθήνα 1990, γ.) Παναγιώτου Κ. Χρήστου, «Ἐκκλησιαστική Γραμματολογία», Τόμος Α', Ἐκδόσεις «Κυρομάνος», 2η Ἔκδοση, Θεσσαλονίκη 2005, δ) Στυλιανοῦ Γ. Παπαδοπούλου, «Πατρολογία», Τόμος Α', 4η Ἔκδοση, Ἀθήνα 2000, ε) Βλασίου Ἰω. Φειδά, «Ἐκκλησιαστική Ἱστορία», Τόμος Α', 3η Ἔκδοση, Ἀθήνα 2002, στ) Ἀρχιμ. Θ. Μπεράτη, «Τοῦ Ὁσίου ἡ Εὐχή Κύριε καί Δέσποτα τῆς ζωῆς μου...», Ἐκδόσεις «Ὁ Σωτήρ», Ἀθήνα 1997 & ζ) Πρωτοπρεσβυτέρου Εὐαγγελίου Παχυγιαννάκη, «Κύριε καί Δέσποτα τῆς ζωῆς μου, Σχόλια στήν Εὐχή τοῦ Ἁγίου Ἐφραὶμ τοῦ Σύρου», Ἐκδόσεις Παρρησία, Κρήτη 2012.

καθώς και τῶν διαδόχων τους.

Ὁ Θεός τόν εὐλόγησε ἀπό τήν παιδική του ἡλικία, διότι ἀξιώθηκε νά δεῖ τούς γονεῖς του νά μαρτυροῦν γιά τόν Χριστό στόν διωγμό κατά τῶν Χριστιανῶν ἐπί αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ. Σίγουρα, αὐτό τό μαρτυρικό παράδειγμα συνόδευε ὅλη τήν περαιτέρω πορεία τῆς ζωῆς του καί ἀποτέλεσε σταθμό γιά τή διαμόρφωση τοῦ χαρακτήρα του.

Μετά τόν μαρτυρικό θάνατο τῶν γονέων του, τόν ἔλαβε ὑπό τήν προστασία του καί τόν ἀνέθρεψε «ἐν παιδείᾳ καί νοουθεσίᾳ Κυρίου» ὁ ἐπίσκοπος τῆς πόλεως Ἰάκωβος (309-364). Ἀπό τήν πρώιμη ἡλικία του ἐπέδειξε ἐπιμέλεια καί ζήλο γιά τά ἐκκλησιαστικά γράμματα καί τήν Ἁγία Γραφή, καλλιεργοῦσε δέ τίς χριστιανικές ἀρετές, κυρίως τή νηστεία, τήν ἐλεημοσύνη, τή στέρηση τοῦ ὕπνου καί τόν σεβασμό πρὸς τόν πλησίον. Μάλιστα, ὁ ἴδιος κάποτε, ὄχι ἀπό κενοδοξία ἀλλά πρὸς νοουθεσία τῶν πιστῶν, ὁμολόγησε ὅτι ποτέ σέ ὅλη του τή ζωή δέν ὀλιγοπίστησε ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ οὔτε ἐλοιδόρησε κάποιον ἀδελφό του οὔτε ἐξηλθε ἀπό τό στόμα του ἄφρονας λόγος οὔτε καταράστηκε κάποιον ἢ ἤρθε σέ διένεξη μέ κάποιον. Προσπαθοῦσε πάντοτε ἡ παρουσία του καί ἡ ζωή του νά γίνονται μαρτυρία τοῦ Εὐαγγελίου καί φῶς τοῦ Χριστοῦ σέ ὅλους ὅσοι τόν συνανεστρέφοντο.

Ἡ ἀγάπη του πρὸς τόν Θεό τόν ὀδήγησε νά ἐγκαταλείψει τόν κόσμο καί νά ἀναχωρήσει στήν ἔρημο,

κοντά στη γενέτειρά του, μονάζων, ήσυχάζων και προσευχόμενος. Όταν, διά της συνθήκης του έτους 363 μ.Χ., πού υπέγραψε ο διάδοχος του Ίουλιανού του Παραβάτου Ίοβιανός (363-364), ή Νίσιβη παραδόθηκε στους Πέρσες, ο Όσιος Έφραΐμ έγκατέλειψε την πατρίδα του και ήλθε στην Έδεσσα της Μεσοποταμίας, όπου άσκήτησε σε παρακείμενο όρος. Γνώριζε ότι εκεί υπήρχαν Τιμία Λείψανα Αγίων και Όσιων Μαρτύρων και Άσκητών. Έτσι, εξαιτίας της μεγάλης του εϋλάβειας, αποφάσισε να μεταβεί εκεί και, αφού προσκυνήσει τά Ίερά Λείψανα, να αναζητήσει πνευματικό διδάσκαλο, ο οποίος θα μπορούσε να τον νοθετήσει και να τον ωφελήσει. Κατά τον συναξαριστή, έλεγε συγκεκριμένα στην προσευχή του: «Άξιώσέ με, Θεέ μου, να προσκυνήσω τά Άγια Λείψανα και να συναντήσω σωστό και κατάλληλο άνθρωπο να ωφελήσει την ψυχή μου». Ένω, όμως, εϋχόταν αυτά, συνάντησε μία πόρνη έξω από την πόλη.

Ο Όσιος την κοίταξε περίλυπος κι αυτή μέ έκπληξη παρατηρούσε τον Όσιο.

«Τί μέ κοιτάς δίχως ντροπή και σύνεση; Δέν βλέπεις ότι είμαι μοναχός;», τή ρώτησε ο Όσιος.

Κι αυτή του απήντησε: «Έγώ δέν έχω τόσο άδικο να σε παρατηρώ, διότι από την πλευρά σου μέ έπλασε ο Κύριος. Έσύ, όμως, πρέπει να παρατηρείς τό χώμα, διότι από τό χώμα δημιουργήθηκες. Έφόσον, μάλιστα, είσαι και μοναχός και θεωρείσαι νεκρός στό σώμα,

δέν ἔπρεπε καθόλου νά κοιτάξεις τό πρόσωπό μου».

Ἀκούγοντας αὐτά ὁ Ὅσιος εὐχαρίστησε τόν Θεό καί τήν ἀμαρτωλή αὐτή γυναῖκα, διότι ὄντως ὠφελήθηκε ἀπό τή στάση καί τήν ἀπάντησή της. Ἔλαβε μάλιστα τό μήνυμα ὅτι μπορεῖ κάποιος νά δώσει φῶς καί ὠφέλεια ψυχῆς, ἀκόμη κι ἂν αὐτός δέν ἔχει τά ἐξωτερικά προσχήματα καί τή φαινομενική, ἔστω, εὐλάβεια πού περιμένουμε.

Τό ἔτος 370 μ.Χ. ἐπισκέφθηκε τόν Μέγα Βασίλειο στήν Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας καί λίγο ἀργότερα τούς Πατέρες καί Ἀσκητές τῆς Αἰγύπτου. Ὅταν τόν πρωτοεἶδε λειτουργοῦντα στόν Ναό, παρατήρησε μέ ἐκπληξη, λόγω τοῦ χαρίσματος τῆς προοράσεως πού εἶχε ἤδη ἀποκτήσει, ὅτι ἕνα περιστέρι λαμπερό καί ἀπαστρέπτον σάν τόν ἥλιο ἦταν καθισμένο στόν δεξιό του ὦμο καί τοῦ ὑπαγόρευε ζωντανούς λόγους κατά τήν ὥρα τοῦ κηρύγματος. Ἀναφέρει μάλιστα ἡ παράδοση ὅτι καί ὁ Μέγας Βασίλειος κατάλαβε ὅτι ὁ Ἐφραίμ δέν ἦταν τυχαῖος μοναχός ἀλλά θεοφόρος καί ἔτσι τόν χειροτόνησε σέ διάκονο.

Κατά τή συναναστροφή του μέ τούς ἀνθρώπους εἶδε πολλά ὀράματα καί ἔλαβε, κατά θαυματουργικό τρόπο, πολλές πληροφορίες καί φωτισμό γιά τή σωτηρία τῶν πιστῶν. Πολλοί, ἐπίσης, μοναχοί καί πιστοί ἄνθρωποι εἶδαν διάφορα ὀράματα σχετικά μέ τήν ἀγιότητα καί τήν παρηρησία τοῦ Ὁσίου Ἐφραίμ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Εἶχε σοφία καί φωτισμό Θεοῦ καί γι